

Вх. №...../.....2020 г.

ДО
ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

ДОКЛАД

от

дирекция „Природен газ“,
дирекция "Мониторинг и контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия" и
дирекция „Правна”

Относно: Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

В изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 60 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) с решение по Протокол № 38 от 21.03.2013 г., т.1 е приела Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (НЛДЕ, Наредбата), която е обнародвана в ДВ, бр. 33 от 05.04.2013 г.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 57 от 2020 г.), са направени промени в ЗЕ, които предвиждат дейността „търговия с природен газ“ да се извършва въз основа на издадена лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 5 от ЗЕ, считано от 01.10.2021 г.

На следващо място със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, (ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 38 от 2018 г.), в ЗЕ е въведено правомощие Комисията да води разследване и да прилага мерки, необходими за изпълнение на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (REMIT, Регламент (ЕС) № 1227/2011). В тази връзка, в ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 38 от 2018 г. е предвидено в НЛДЕ да бъдат регламентираны условията и реда за извършване на контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011.

Горните изменения и допълнения на ЗЕ налагат да бъдат направени съответните изменения и допълнения в НЛДЕ. В тази връзка, със Заповед № 3-Е-168 от 18.09.2020 г., изменена със Заповед № 3-Е-179 от 06.10.2020 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да изготви доклад и проект на Наредба за изменение и допълнение на НЛДЕ (проект на НИД на НЛДЕ) в съответствие с чл. 28 от Закона за нормативните актове (ЗНА).

Предвид горното и след обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗНА, проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконови нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

1. Причини, които налагат приемането на НИД на НЛДЕ:

По силата на § 16 и § 17 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) към ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 57 от 2020 г., от 01.01.2021 г. търговците на природен газ следва да подават пред КЕВР заявления за издаване на лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 5 от ЗЕ, като от 01.10.2021 г. търговията с природен газ ще се извършва въз основа на лицензия. В тази връзка следва да бъдат подробно регламентирани условията и редът за издаване на лицензии на търговци с природен газ, реквизитите, които следва да съдържа заявлението за издаване на такава лицензия, както и необходимите документи, които следва да бъдат приложени към него.

На следващо място необходимостта от изменение и допълнение на НЛДЕ се налага и с оглед привеждането ѝ в съответствие със ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 38 от 08.05.2018 г., който въвежда разпоредби, които задължават Комисията да определи условията и реда за извършване на контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011.

Във връзка с натрупана практика по прилагане на разпоредбите, касаещи реда и условията за издаване, продължаване на срока и прекратяване на лицензиите по чл. 39 от ЗЕ, е необходимо тяхното редактиране, с оглед бързина и прецизност на административното производство.

2. Целите, които се поставят:

Проектът на НИД на НЛДЕ има за цел да обезпечи осъществяването на търговията с природен газ, като детайлно уреди реда, начина и процедурата по издаване на съответната лицензия на лицето, което желае да извършва тази дейност. В тази връзка регламентирани в ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 57 от 2020 г. нови задължения на търговците на природен газ налагат уреждането на правила, въз основа на които да бъдат издавани лицензии. В тази връзка е направено допълнение на чл. 9, ал. 1, като се прибавя нова точка 10а от НЛДЕ и са прецизирани разпоредбите на чл. 11, ал. 2 и ал. 7 от НЛДЕ, както и е създадена нова ал. 8.

С цел пълно уреждане на обществените отношения, свързани с издаване, продължаване на срока и прекратяване на издадена лицензия на подзаконово ниво, са извършени допълнения и изменения на чл. 8, ал. 1, т. 4, чл. 11, чл. 68, ал. 2 и чл. 70.

На следващо място в проекта на НИД на НЛДЕ с цел защита на интереса на страните по сделките с природен газ, е въведено задължението за поддържането от търговеца на природен газ на изрично обезпечение в тази връзка (ч. 11а).

С проекта на НИД на НЛДЕ е изменен и допълнен чл. 13 в ал. 1, създадена е нова ал. 4, както и чл. 16, ал. 1, с цел отразяване на спецификите на лицензионните дейности „търговия с електрическа енергия“ и „търговия с природен газ“.

На следващо място проектът на НИД на НЛДЕ цели нормативно да уреди в тяхната цялост обществените отношения, свързани с извършването на ефективен контрол от страна на КЕВР по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011. В тази връзка предложените изменения предвиждат създаването на нова глава девета „а“ от НЛДЕ със заглавие „Условия и ред за осъществяване на контрол по глава седма „а“ от ЗЕ“. Главата съдържа три раздела: „Общи положения“, „Производство по установяване на нарушения по чл. 3 и чл. 5 от

Регламент (ЕС) 1227/2011“ и „Превантивен, текущ и последващ контрол за спазване на задълженията по чл. 4, 8, 9 и 15 от Регламент (ЕС) 1227/2011“.

Раздел I „Общи положения“ обхваща чл. 155а-155е, в които са регламентирани:

1. Задължения за участниците на пазара или такива, които действат от тяхно име, за срок от 5 години, да водят дневник на хартиен и електронен (магнитен) носител на сключваните сделки и получените нареждания за сключване на сделки с енергийни продукти на едро, включително оттеглени и анулирани нареждания;

2. Задължението на всеки участник на пазара да съхранява за срок от 5 години, по достъпен и подходящ за ползване начин, цялата документация, свързана с търговията с енергийни продукти на едро, включително отнасяща се до вътрешната му организация; системи; правила и процедури за идентифициране, избягване и/или преустановяване на нарушение по REMIT, с оглед осигуряване на обективна възможност за контрол от страна на Комисията върху спазване на забраните за пазарна злоупотреба по чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 г. и на задължението за незабавно информирание за сделки, за които има разумно основание да се предполага, че са сключени в нарушение на чл. 3 и чл. 5, както разпорежда чл. 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011 г.;

3. Задължението на всеки участник на пазара да съхранява за срок от 5 години записи на телефонни разговори, отнасящи се до нареждания и/или сделки с енергийни продукти на едро;

4. Задължението на операторите на борсовия пазар на електрическа енергия и природен газ да прилагат подходящи мерки, системи, правила и процедури за съхраняване в електронен вид на получените нареждания от участници на съответния пазар; да осигуряват гаранции за публичност на получените оферти за продажба и покупка на енергийни продукти на едро и други;

5. Задължението на операторите на организирания пазари на електрическа енергия и природен газ да създадат вътрешна организация, която да създаде условия за своевременно идентифициране, спиране, предотвратяване и докладване на КЕВР, за случаи на съмнителни сделки и/или нареждания, които биха могли да представляват нарушения на REMIT, да съхраняват в продължение на 5 години цялата информация и документи относно дейността си на хартиен или електронен (магнитен) носител, с оглед осъществяване на контрол от страна на Комисията за спазване забраните по чл. 3 и чл. 5 и изпълнение на задължението по чл. 15 от Регламент (ЕС) № 1227/2011;

6. Задължението на всеки участник на пазара да съхранява за срок от 5 години цялата публикувана вътрешна информация, касаеща дейността му, уведомлението до Комисията за публикуването и събраните материали, обусловили решението за отложено публично разкриване на вътрешна информация, както и доказателства за съществуване на риск от засягане на собствен интерес, в случай на отложено публикуване, с оглед изпълнението на задълженията по чл. 4 от Регламент (ЕС) № 1227/2011;

7. Задължението на всеки участник на пазара и на лицата по чл. 8, параграф 4, букви б) - е) от Регламент (ЕС) № 1227/2011 да съхраняват, по достъпен и подходящ за ползване начин, цялата документация и записи на хартиен и електронен носител, удостоверяващи изпълнение на задължението за докладване на сделките и/или нарежданията за сделки с енергийни продукти на едро, съгласно чл. 8 и чл. 9 от Регламент (ЕС) 1227/2011 г.;

В Раздел II са предвидени разпоредби, които подробно регламентират процедурата по провеждане на предварително проучване за наличие на обосновано предположение за извършено нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) 1227/2011. В тази връзка са създадени норми, които уреждат изискването за форма и съдържание на искането на лицата по чл. 74а от ЗЕ за образуване на производство за установяване на нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) 1227/2011; образуването, провеждането и приключването на предварителното проучване на обосновано предположение за извършено нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) 1227/2011 (чл. 155ж-чл. 155к).

Раздел III „Производство по установяване на нарушения по чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) 1227/2011“ обхваща чл. 155л-чл. 155п. Посочените разпоредби регламентират реда за извършването на проверка, след приемане на решение от страна на Комисията за образуване

на производство за установяване на нарушение на чл. 3 и 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011; събирането на доказателства; правомощията и процедурния ред на работа на длъжностните лица, извършващи проверка; процедурата на изземване, съхраняване, връщане и използване на оригиналните документи, веществените доказателства и информацията на електронни или цифрови носители, иззети при проверките на място и в хода на разследването; процедура, касаеща изземване и работа с документи, съдържащи защитена от закон тайна; права на проверяваното лице, както и правомощията на КЕВР по отношение на крайния акт, с който приключва образуваното производство.

С Раздел IV „Външни експерти“ (чл. 155р) се урежда възможността за назначаване на един или повече външни експерти, когато това е необходимо в производство по установяване на нарушение по Глава седма “а“ от ЗЕ;

В Раздел V „Защитено лице“ (чл. 155с - чл. 155у) са предвидени правила и процедура за запазване в тайна на самоличността на лицата, дали обяснения или представили данни за извършено нарушение по REMIT, когато от разкриване на самоличността им могат да произтекат сериозни неблагоприятни последици за упражняваната от лицата дейност или за личността им, като са уредени и случаите, в които самоличността на такива лица може да бъде разкрита.

Раздел VI „Превантивен, текущ и последващ контрол за спазване на задълженията по чл. 4, 8, 9 и 15 от Регламент (ЕС) 1227/2011“ съдържа разпоредби относно контрола за спазване на задълженията по чл. 4, чл. 8, чл. 9 и чл. 15 от Регламент (ЕС) 1227/2011 за събиране и докладване на данни във връзка със сделки с енергийни продукти на едро, който се упражнява от Комисията, въз основа на водения от нея национален регистър и на Европейския регистър на участниците на пазара, воден от Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (чл. 155ф).

В Допълнителните разпоредби се създава т. 3, в която се съдържа дефиницията на „участник на пазара“, с оглед създаване на идентичност на използваните понятия с тези в Регламент (ЕС) 1227/2011.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Прилагането на проекта на НИД на НЛДЕ не е обвързано с разходи за държавния бюджет, поради което не се изисква финансова обосновка.

4. Очаквани резултати от прилагането:

С проекта на НИД на НЛДЕ ще се създаде яснота по отношение на реда и условията, на които дадено юридическо лице следва да отговаря, за да придобие лицензия за дейността „търговия с природен газ“, както и необходимите документи и тяхното съдържание. Също така ще се регламентират на подзаконово нормативно ниво данните, документите и информацията, които трябва да бъдат представени в комисията в тази връзка.

На следващо място с проекта на НИД на НЛДЕ ще се създадат нормативни условия за точно прилагане на ЗЕ и Регламент (ЕС) № 1227/2011. Чрез установяването на ясна и точна процедура по прилагането на посочените нормативни актове, ще се създаде възможност КЕВР да може своевременно да разглежда всички случаи, при които е налице съмнение за нарушение на нормите на Регламент (ЕС) № 1227/2011, като по този начин ще се постигне и целта на закона, а именно енергийни доставки при минимални разходи.

Проектът на НИД на НЛДЕ е в съответствие с разпоредбите на ЗЕ и осигурява спазване йерархията на нормативните актове и постигане на непротиворечивост и единна регулаторна рамка.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Предложеният проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката е в съответствие и не нарушава основни права и принципи от правото на Европейския съюз. Проектът е съобразен с нормите на Директива 2009/73/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО, Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия, и по-конкретно чл. 13 от същия, съгласно който националните регулаторни органи

гарантират налагането на забраните, установени чл. 3 и чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1227/2011, и на задължението, установено в чл. 4 Регламент (ЕС) № 1227/2011.

При одобряване на предложения проект следва да бъде проведена процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. Проектът на НИД на НЛДЕ следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. Следва да бъде проведено обществено обсъждане на проекта, като на заинтересованите лица бъде предоставен подходящ срок за изразяване на становища и предложения по проекта.

Съгласно § 16 и § 17 от ПЗР към ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 57 от 2020 г., от 01.01.2021 г. търговците на природен газ следва да подават пред КЕВР заявления за издаване на лицензия по чл. 39, ал. 1, т. 5 от ЗЕ, като съответно от 01.10.2021 г. търговията с природен газ ще се извършва въз основа на лицензия. В тази връзка съществува необходимост да е налице и влязла в сила НИД на НЛДЕ, в която подробно да са детайлизирани редът и условията за издаване на такава лицензия преди 01.01.2021 г.

От горното следва, че за КЕВР е невъзможно да проведе процедурата, регламентирана в чл. 26, ал. 4 изр. първо от ЗНА, предвиждаща 30-дневен срок за предложения и становища по проекта на НИД на НЛДЕ от публикуването му за обществени консултации, поради което е необходимо да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ възможност Комисията да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни. С оглед необходимостта влизането в сила на НИД на НЛДЕ да бъде преди 01.01.2021 г. е целесъобразно срокът по чл. 26, ал. 4, изр. второ от ЗНА да бъде 14 дни.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 21, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 60 от Закона за енергетиката и чл. 43, ал. 1 и ал. 6, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да вземе следните

РЕШЕНИЯ:

- 1. Да приеме настоящия доклад;**
- 2. Да приеме проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката;**
- 3. Да насрочи обществено обсъждане на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, което да бъде проведено по реда на решение по Протокол № 175 от 05.08.2020 г., т. 8 на Комисията за енергийно и водно регулиране.**
- 4. Датата и часът на общественото обсъждане бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране;**
- 5. Да публикува проекта по т. 2, ведно с доклада, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации.**
- 6. Да определи 14-дневен срок за предложения и становища във връзка с публикувания проект по т. 2 на Портала за обществени консултации.**

Приложение: Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката.